

Forfatter:
Fie Sørensen
Tunie Larsen

VAMPYRER OG TWILIGHT

Vampyrer og Twilight

Mørkets skabninger

Vampyrmyten fortæller om skabninger, der tilhører mørket og som verden over, igennem årtusinder og i mange varianter har besat menneskers fantasi.

- Nogle af de tidligste eksempler på vampyrlignene væsener ses på de assyriske billedfremstillinger.
 - Fra græske myter kendes Lamia og fra mesopotamisk/babylonske myter Lilith.
 - I begge tilfælde kvindelige blodsugende dæmoner.
- Gennemgående træk ved vampyren er tilknytningen til død, sex, blod, sygdom, frygt og overgreb.
 - Vampyren inkarnerer det grænseoverskridende i mere end én betydning.

I europæiske folketro forklares mareridt og erotiske drømme med henvisning til incubus og succubus; mandlig og kvindelige dæmoner, der besøger den sovende - ofte med svækkelse til følge.

- I twilight hentydes der til denne forestilling ved at vampyr hovedpersonen indtræder i den menneskelige hovedpersons soveværelse og iagttage hende under søvnen, fordi han finder hendes søvn 'fascinerende'
 - Blodmangel, bleghed og hensygnen som følge af forskellige sygdomstilstande henføres til vampyrens virke og det deraf resulterende tab af "livskraft".
 - Danner afsæt for Tylors videnskabelige forklaring på vampyren som udtryk for, hvad han kalder 'primitiv animisme'

Vampyren har en paradoksal tilstand: hverken død eller rigtig levende.

Formuleres i det selvmodsige udtryk "undead dead" eller "ikke-død/levende (af)død".

- En vampyr er et lig, som fortsætter med at leve i graven, som vampyren dog forlader om natten med det formål at suge blod fra de levende.
 - Hermed næres og bevares liget i god tilstand i stedet for at nedbrydes som andre lig.
 - "Den evige død" i stedet for "Det evige liv".
- Vejen til at blive vampyr forklares forskelligt
 - Nogle har ment, at selvmordere bliver vampyrer.
 - En udbredt Forestilling går på, at det vampyriske spredes ved en slags smitteoverførsel via blod eller spyt.
 - Vampyrer "formerer sig" ved at bide offeret og evt. Lade det drikke deres eget blod.
- Ordet "vampyr" stammer sandsynligvis fra serbisk "wampira".
 - Et blandt flere forslag til betydningen af ordet, er flagermus.

Der findes 3 arter af blodsugende flagermus i vampyrforestillingen

- **Den arketypiske vampyr**, som de fleste kender den i dag, er et produkt af romantikkens gotiske litteratur og den moderne horrorgenre. Bøger, teater og film har sat præg på vampyrforestillingen.
- **Den aristokratiske vampyr** med slængkappe og hypnotisk magt - især over kvinder - opstår i teaterstykker om vampyrer i Paris og London gennem 1800-tallet.
- **Den klassiske, moderne vampyrhistorie** skildres i *dracula* fra 1897. Her skildres dracula kun udefra: et monster med spidse ører, hugtænder, hår på håndryggene og ekstremt lange negle. Uhyret forynges ved at drikke blod, men bliver aldrig hverken ung, smuk, forførende - eller det mindste sympatisk.

- I *dracula* fra 1931 er titelfiguren en dystert charmerende og forførende elegantier, som i årtier fremefter danner model for hvordan en vampyr opfattes.
- Heri er vampyrens træk, som alle kender; vampyrer kan ikke tåle sollys og sover i deres kiste mellem solopgang og solnedgang. De kan forjages med hellige objekter, som kors og vievand. De har ikke noget spejlbillede, reagerer stærkt på hvidløg og dræbes med en tilspidset pæl gennem hjertet.
- Vampyrmyten bliver genskrevet i 1970'erne. Vampyrer er her smukke, forblændende og overvejende onde. De har her et menneskeligt følelsesliv.

Blod og det hellige

- At vampyrer er herrer over menneskers liv og død - som Gud - er én side af vampyrens kobling til religion. En anden er blod.
- Blod er et stærkt og mangetydigt symbol, herunder et religiøst symbol.
- I det gamle testamente er sjælen i blodet.
 - Derfor forbyder jødernes religiøse lov, Moseloven, indtagelsen af blod.
 - Ligeledes har Islam lignende forskrifter.
- Dyreblod - og lejlighedsvist også menneskeblod - er gennem tiden blevet bragt som offer til overnaturlige magter, herunder gud(er).
- I kristendommen, hvor Gud ofrer sig selv i skikkelse af Kristus, indgår blod i nadverritualet.
- Blod er helligt og stærkt tabu-belagt.
- Vampyren er i sig selv en omvarende tabu-overskrider.

Twilight

I twilight får vampyren nogle andre egenskaber, horror-effekterne er væk. Ofrenes skrig, blod hugtænder og skumle kister er væk. Men forbindelsen til det hellige er intakt - på en ny måde.

Vampyrer kan leve som "vegetarer" (dvs. af dyreblod), dyrke familieværdier og opnå accept i det menneskelige samfund.

De kan have et prestigefyldt job som kirurg eller gå i gymnasiet. De brænder ikke i sollys (myte) og har det fint med hvidløg og kors. De har engleagtige, syngende stemmer og en duft, der frigives som røgelsesduft.

Forfatter:

Fie Sørensen

Tunie Larsen

- Ekstrem selvbeherskelse er den ene side af prisen for et næsten menneskeligt liv. De har også overnaturlige evner, kræfter og evner, som mennesker ikke må kende til, da den anden side af prisen for social accept er hemmeligholdelse af identiteten af rollen som vampyr.
 - The Cullens undgår sollys, fordi det afslører dem, ikke fordi det vil skade dem.

Mormon vinkling

- Forfatteren, Stephanie Meyers er mormon. Mormoner ser biblen og Mormons bog som ligestillede helligskrifter. Mormoner er forpligtet på overholdelse af kyskhedsloven, ifølge hvilken evnen til at sætte børn i verden er hellig og sex udenfor ægteskabet forbudt.
 - I filmen afviser Edward sex før ægteskabet og Bella insisterer i seriens sidste bind på at gennemføre en livstruende graviditet og en særdeles farlig fødsel af deres fælles, overnaturlige barn.
 - Edward leder med sin ydre fremtoning tanken hen på det guddommelige. Igennem Bellas øjne oplever vi Edward som en krydsning mellem en ærkeengel og en gud, et overnaturligt perfekt, smukt, talentfuldt, dragende og magtfuldt menneske.

Kognitive vinkling

- Man kan forklare vampyrforestillingens kulturelle holdbarhed ved at kigge på de kognitive teorier.
 - Vampyrer har krop, hoved, arme og ben, de kan høre og se og føle, bevæge sig, har brug for at indtage næring, tænker og husker.
 - Disse er træk der er i overensstemmelse med menneskers intuitive forventninger til andre mennesker.
 - Vampyrer har også mod-intuitive træk; de skal ikke trække vejret, er overmenneskeligt stærke og lever egentligt evigt
 - Disse mod-intuitive træk gør at det er lettere at huske
- Den kognitive teori hævder, at en succesfuld religiøs repræsentation må besidde en minimalt mod-intuitiv balance.
 - Hvis *for mange detaljer* i en forestilling strider mod erfaringen overlever den religiøse repræsentation ikke i længden, fordi det bl.a vil blive for svært at huske

Numinøs vinkling

En anden tilgang til vampyrens styrke som overnaturlig forestilling kan udledes af den teori om det hellige, som Rudolf Otto udformede.

Han mener, at det hellige har en overset numinøs side.

Det numinøse er sammensat af flere komponenter

- Mysteriet, det overvældende, det fascinerende og det rædselsvækkende

“Vampyrmyter” - oprindelse og individuel eskatologi

- I twilight har Edward svært ved at forestille sig, at verden er opstået af sig selv.
 - Han tror at vampyrer ingen sjæl har og går fortabt.

- Vampyren tolkes traditionelt som en del af kampen mellem Gud og Satan. De er skabt af en ond magt. Den frie vilje kan indgå i forklaringen.
- den katolske teolog Leo Allatius (1586-1669) skrev på et historisk tidspunkt, hvor hekseforfølgelserne kulminere.
 - Han når frem til at, græske vampyrer kan være virkelige skabninger, der er gjort mulige ved dæmoners henholdsvis ærkedæmonen, Satans, virke. Allatius støtter sig til inkquisitionens og heksejægerens manual (heksehammeren), som blev skrevet for at bevise at hekse eksisterer, hvor farlige de er og hvordan de retsforfølges.
 - Heksehammeren trækker på teologiske argumenter fra middelalderteologen og filosofen Thomas Aquinas (1225-1274).
 - Hvordan kan væsener opsat på at det onde eksisterer, hvis alt blev skabt af en fuldkommen god og almægtig Gud?
 - Svaret er: Den frie vilje. Gud har ikke skabt dæmoner (eller vampyrer) onde, men disse væsener har valgt at gøre dårligt brug af Guds gave, den frie vilje.
- I Lara Adrians *Kiss of Crimson* (2007) er vampyrer varmbloodede hybrider, en blanding af mennesker og døde aliens fra andre verdener
 - Udviklingen af denne type af mere positive forklaringer på vampyrens oprindelse er en logisk konsekvens af vampyrens senmoderne humanisering

Overgangsritual

- Hos Van Gennep er den liminale fase midterste fase i ritualet den flydende, uafklarede fase.
 - Liminal symbolik er paradokset, sammenblandingen, en væren *både og fx*. levende døde, menneskelignende dyr, dyrelignende mennesker.
 - Vampyren er strandet der som et både-og væsen.
- Myter om monstre som dette, skaber altså ikke orden og mening, men hører til de urovækkende myter.
- i slutningen af Twilight hersker der således harmoni og genoprettelse af den sociale orden.